

Építéssel a rombolás ellen

Az őszi nagyünnep sorát véget ért, és visszatérünk az egyszerű, dolgozó hétköznapokba. Az egy hónapig tartó ünnep sorozat a magunkba mélyedő önvizsgálattól az extatikus örömgigérepítéssel, ám közben néha figyelmen kívül hagyjuk azt, milyen páratlan lehetőséggel ajándékoz meg bennünket: időt kapunk, lehetőséget a lelki feltöltődésre, a külvilágtól való elvonulásra.

Az ünnepek azonban véget értek és mi visszatérünk a hétköznapokba – remélhetőleg lelkileg feltöltekezve és megújulva. Visszakapcsoljuk a telefonokat, számítógépeket, televíziókat, amik kényszerpihenőjükből feleledve, csipogva, kattogva, sípolva hozzák eléink a híreket. Jó híreket és rossz híreket egyaránt. Jó híreket gyermekek születéséről,

emberi teljesítményekről, *achavat jisráél*ről, a zsidókat összekötő testvéri szeretet cselekedeteiről. Szukkot ünnepe azonban idén fájdalmasan sok rossz hírt hozott.

Híreket gyűlöletről és terrorról. Késelésről, lövöldözésről, kódobálásról. Meggyilkolt szülőkről, elárvult gyerekekről, testi és lelki sebekről. Az ünnep emelkedett hangulatából fájdalmas a landolás a hétköznapok realitásának talajára. Miközben aggódva olvassuk a híreket, elkeseredve tárgyaljuk, hogy milyen világban is élünk, nem szabad elfeledkeznünk arról a lelki útavalóról, amivel az ünnepek ruháztak fel bennünket: *tsuvá, tfilá, cedáká* – megtérés, ima és adakozás az, ami ellensúlyozhatja a rosszat. Az Örökkévaló fölénk borítja sátrát és védelmez minket, Tórája utat mutat ünnepen és

hétköznapon, önfelelt örömben és a legsötétebb időkben egyaránt.

1956-ban, amikor Kfár Chábádot, a lubavicsi haszidok lakta izraeli település jesiváját terroristák támadták meg és négy fiatalembert meggyilkoltak, a Rebbe, *Menachem Mendel Schneerson* rabbi egyértelmű választ adott a gyűlöletre. Újabb tíz küldöttet indított útnak Izraelbe, tíz fiatalembert, akik azt a feladatot kapták, hogy segítsék újjáéleszteni és felemelni Izrael hitét. „Soha nem érthetünk meg egy ilyen eseményt.” – írta a Rebbe a terrortámadás kapcsán – „De egyértelmű, hogyan kell válaszolnunk rá. Most növekednünk kell és gyarapodnunk, és a folyamatos építkezés által nyerhetünk megbékélést.”

Steiner Zsófia

A Rebbe sliáchjai, akiket a Kfar Chábád elleni terrortámadás után küldött Izraelbe

Ráckevei sábaton

Ha egy igazi sábesz keretében emlékezetes hétvégét szeretnél kellemes környezetben, jó társaságban, családi hangulatban eltölteni, akkor Ráckeve a legjobb választás. A négycsillagos wellness hotel, a felejthetetlen sábat hangulat, az érdekes előadások és gyerekprogramok egyszerre adnak kikapcsolódást testnek és léleknek. Az őszi sábaton témája: a zsidó történelem nagyjai.

Időpont:

október 30.-november 1.

Jelentkezés és további információ: 268-0183 vagy a posta@zsido.com címen

Kóser séták

Folytatódnak a kóser séták! Ismerje meg Budapest kóser éttermeit, tudja meg, miért van két mosogató egy kóser konyhában és kóstoljon bele a zsidó gasztronómia remekeibe! A séta megállóiban betekintheznek egy zsidó család konyhájába és azt is megtudhatják, milyen egy kóser edény.

Jelentkezés:

koserseta@zsido.com.

A következő séta időpontja: október 11.

Judaika – minden, ami zsidó

Legyen szó játékról, könyvről vagy kegytárgyról, Magyarország legnagyobb zsidó áruházában mindent megtalál, amire szüksége van! Vásároljon otthona kényelméből webáruházunkon keresztül: www.judaicashop.hu. Ha inkább személyesen vásárolna, térjen be a *Keren Or* központban található boltunkba (Károlyi krt 20.), vagy a *Kóser Piacra* (Dohány utca 28.).

Hetiszakasz A világ teremtése

Szakaszunk – *Börésit* (1Mózes 1:1–6:8.) – leírja a világteremtés történetét, az ősi zsidó felfogás szerint. Egyúttal – Rási kommentárja szerint – ez a zsidó nép „telekönyve” Erec Jiszráélra, a zsidóság isteni örökségére. A szakasz leírja az első emberpár,

Ádám és Éva bűnbeesését, kiűzetését az Éden kertjéből és az emberi civilizáció első lépéseit a mezőgazdaság, állattenyésztés, a szerszámkészítés és zene terén. A szakasz Noé születésével zárul, aki a következő szakasz főhőse lesz.

Zsidó világhíradó Összefogás a terror áldozatainak árváiért

Több, mint 36 támadást intéztek palesztin terroristák Izrael civil lakossága ellen Szukkot ünnepén. A támadók három nap alatt tucatnyi embert – köztük kisgyermeket és időseket – sebesítettek meg, négy embert pedig meggyilkoltak. A támadások száma azóta is napról napra drasztikusan nő.

Eitam Henkin rabbit és feleségét *Neemát* négy gyermekük szeme láttára lötték agyon az autójukban, amikor hazafelé tartottak. Az azóta letartóztatott támadók feltehetőleg nem vették észre a hátul ülő 9, 7 és 4 éves gyermekeiket, és a 4 hónapos kisbabájukat.

Aharon Banita rabbi feleségével és két kisgyermekével tartott hazafelé a Siratófáltól, amikor késsel rájuk támadt egy férfi: a rabbit, és a házaspár segítségére siető *Nachamia Lavi* rabbit meggyilkolta, *Adele Banitát* súlyosan, két éves gyermeküket könnyebben megsebesítette.

A halálos áldozatok, rabbi *Eitam* és *Naama Henkin*, valamint *Aharon Banita* rabbi és *Nachamia Lavi* rabbi után

összesen 13 gyermek maradt árván.

A MAZS Alapítvány Önkéntes és Adományközpontja, az EMIH és a MAZSIHISZ kezdeményezésére a magyarországi zsidó közösség összefog, hogy segítsenek a palesztin terror áldozatainak gyermekein. Közös gyűjtést indítanak, melynek eredményét az árvákat támogató szervezeteknek juttatják el.

Csatlakozzon Ön is az összefogáshoz!

Számlaadatok:

Giro számlaszám
10800021-20000001-09199036

IBAN számlaszám
HU90 1080 0021 2000 0001 0919 9036

SWIFT: CITIHUHX

Tulajdonos: **Magyar Zsidó Szociális Segély Alapítvány.**

A közleménybe, kérjük írja be: *Izraeli árvák*

Résztvevő szervezetek:

Joint Magyarország – MAZS Alapítvány
Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség
MAZSIHISZ Ifjúsági Tagozata

AZ IGAZSÁG KEZDETE

Vannak gondolatok, amik megváltoztatták a világot, de semmi sem volt olyan forradalmi, mint a Tóra első fejezetének két mondata.

„És mondta Isten: Alkossunk embert képmásunkra, hasonlatosságunk szerint, hogy uralkodjék a tenger halán, az ég madarán és a barmon, meg az egész földön és minden csúszómászon, mely mozog a földön. És teremtette Isten az embert az ő képmására; Isten képmására teremtette őt; férfinak és nőnek teremtette őket.”

A Tóra létrehozott egy új fajta gondolkodást a világegyetemmel kapcsolatban. Mind az ókori mitológiákban mind a modern kori tudományokban központi helyet foglal el a hatalom, erő, és energia fogalmai, ám ezek azok a fogalmak, amik hiányoznak a Genézis első fejezetéből. Isten azt mondja „Legyen”, és lett. Nincs benne szó hatalomról, ellenállásról, hódításról vagy az erők szerepéről.

Ehelyett a kulcs fogalom a teljesen váratlanul és hétszer is előforduló „jó” szó.

Ez azt tanítja nekünk, hogy a Tóra egy morális, etikai aspektussal bíró valóság útmutatója. A kérdés, amire a Genézis hangsúlyozza a választ számunkra nem a „*Hogyan keletkezett a világegyetem?*”, hanem a „*Hogyan kell, éljünk?*” Ez a

Tóra legfontosabb paradigma váltása a korábbiakhoz képest. A világegyetem, amit Isten teremtett, és amiben élünk nem annyira a hatalomról és az erőről szól, mint inkább a jóról és rosszról.

A vallás itt először kapott mélyebb etikai tartalmat. Isten törődik az igazsággal, a könyörületeséggel, az egyén méltóságával és az élet szentségével.

A nyelvezet, a megfogalmazás miszerint Isten a saját képmására teremtette az embert nem volt idegen a Tóra korai olvasóinak számára sem. Ezt jól tudták. Az első civilizációkban (ókori Mezopotámia, ókori Egyiptom) tényként kezelték, hogy bizonyos kiválasztott emberek Istennek a képmásai. Azonban semmi sem annyira forradalmi, mint amit a Tóra tanít: mindannyian Isten képmásai vagyunk. Nem csak a királyok, az uralkodók, hanem mindannyian.

A Genézis fentebbi két mondata nem annyira az emberi természet pontos leírása, mint inkább egy fajtatüntetés bizonyos közös értékek mellett. Amellett hogy egy mélyebb, legalapvetőbb vetületben mindannyian egyelők vagyunk. Isten teremtényei. Bőr szintől, kultúrától hitvallástól függetlenül.

Kovács Kristóf Jonathan Sacks rabbi írása nyomán

A zsidóság szótára

Hasmóneusok – zsidó papi család, i.e. kb. 160-ban. Feltételezhetően Hasmon városából származtak, nevük is innen ered. Matitjáhu és öt fia, köztük legismertebb Júda, a Makkabi, felkelést szerveztek a szír-görög hódítók ellen, akik saját hitüket akarták a zsidókra kényszeríteni. Emléküket a Hanuka őrzi.

Hogyan mondott le a Rebbe a litván jesivák vezetéséről?

1966-ot írtunk, amikor a manhattani Jákov Joszef Jesiva tanulója voltam. Abban az időben volt egy tanulótársam, név szerint Alexander Stern, akinek jó kapcsolatai voltak Chábád körökben, s így folyamatosan unszolt, hogy vegyek részt a Rebbe egyik farbrengénjén.

Végül elfogadtam a meghívását Svát hó tizedikén.

Svát hó tizedik napja a legnagyobb jelentőségű dátum a Chábád naptárban. Ez a nap jorcájtja ugyanis a hatodik lubavicsi Rebbének, Joszef Jichák Schneersonnak, vagy akkor használatos nevén a Rebbe Rájácnak.

Ugyanezen a napon egy évvel később fogadta el veje, Menáchem Mendel Schneerson Rabbi a Chábád Lubavics mozgalom vezetésének a feladatát.

Elmentem a farbrengésre, s olyannyira élveztem, hogy végül csak nagyon későn értem haza, s következő reggel is csak késve érkezünk meg Alesszel a jesivába. Tanárunk, Sájá Shimonovitz rabbi volt, aki egyike volt azoknak a hatalmas Tóra tudósoknak, akik a nagy múltú európai Mir Jesivából érkeztek Amerikába. Rögtön tudta, hogy miért késtünk tanulópárommal.

Mikor beléptünk a terembe, azonnal lekorholt minket: „Nem fogjátok fel milyen fontos a Tóra? Elveszítetitek az időtöket a tanulástól ... Ki hagyatok egy órát!”

Annyira kemény dorgálás kaptunk, hogy mélyen megbántva éreztem magam. Addig a pontig úgy gondoltam, hogy nagyon jó kapcsolatom van vele, s ez volt az első alkalom, hogy így beszéltem velem.

Mikor befejezte az órát, s eljött az ideje hogy a tanulócsarnokba menjünk, megkérte Alexet és engem, hogy maradjunk még egy kicsit. Akkor egészen biztos voltam benne, hogy most másodjára is megkapjuk a fejmosást. De nem így történt.

Mikor mindenki elhagyta a termet, s csak mi ketten ma-

radtunk Alesszel és Sájá rabbi-val, aki egy bámulatos történetet mesélt el nekünk. Úgy tűnt megértette milyen fájdalmas volt számunkra a dorgálása, s mintha elhatározta, hogy valamilyen módon kárpótol minket. A történeten keresztül kívánta közölni, hogy a Rebbe farbrengénjén töltött est egyáltalán nem volt elvesztegetett idő.

Yosef Dov Krupnik rabbi kósersági szakértő az Ortodox Rabbik Detroiti Tanácsában

1937-ben a Rebbe még nem volt rebbe, Berlinben és Párizsban tanult, s számtalan küldetésben vett részt, ahová apósa, az előző rebbe küldte. Egy alkalommal Vilnába kellett utaznia, Litvániába – akkoriban fontos Tóra-tanuló központ –, hogy aláírassa a Rebbe Rájác levelét Chaim Ozer Grodzinski rabbi-val.

Mikor a Rebbe megérkezett, Chaim Ozer rabbinak épp egy illusztris vendégével volt megbeszélése az irodájában, Baruch Ber Lebowitz rabbi-val, a kor egyik fontos Tóra tudósával. Lebowitz Rabbi ekkoriban a kaminyeci jesivát vezette, ő volt Chaim Briski rabbi jobb keze.

A Rebbének megmondták, hogy mielőtt bemehetne, meg kell várnia a megbeszélés végét. Míg várakozott, néhányan felismerték, hogy aki közjük érkezett egy lubavicsi haszid, így elkezdték ostromolni kérdésekkel. Kérdéseket szegeztek neki talmudi témákkal kapcsolatosan – ismeri-e ezt a kérdést, ha igen mi rá a válasz, és így tovább.

De a Rebbe nem válaszolt. A tanárunk, Sájá rabbi is jelen volt mikor ez történt, Baruch Ber rabbi kíséretként s mesélte, hogy egyesek csak úgy zúdítták a kérdéseket a Rebbére.

De ő nem mondott semmit, csak csendben várt.

Kis idő múlva Chaim Ozer rabbi ajtót nyitott. Ott állt, hallgatva a Rebbére zúduló kérdéseket, majd behívta őt.

ajánlattal állt elő: „Ha eljössz, és az én jesivámban folytatod a tanulmányaid, garantálom, hogy te leszel a litván jesiva világ vezetője.”

A Rebbe udvariasan visszautasította. Azt mondta, hogy neki megvan a saját útja, tudja mit kell tennie, és hogy kinek kell felelnie – értette ez alatt a Rebbe Rájácot. Ezt hallva a Baruch Ber rabbi sírni kezdett.

Tanárunk, Sájá rabbi, aki jelen volt az egész találkozón, mondta, hogy ez az első alkalom, hogy elmeséli valakinek ezt a történetet. És azt is tudtuk, hogy nehéz volt bevallania, hogy a Rebbe, egy haszid, ha úgy dönt, a zsidó világ egy más szegmensének is a vezetője lehetett volna.

Yosef Krupnik rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség

Béke a test és a lélek között

Azt mondja a Talmud: „Négyen mentek be a (titkos tanok) gyümölcsösébe. Az egyik meghalt, a másik megőrült, a harmadik eretnökké vált. Akiva rabbi békében ment be és békében jött ki.”

Miért volt képes Akiva rabbi békében kijönni?

Mert békében ment be békét kötött anyagi létének és szellemének világa között, a teste és a lelke között, s mindkettőnek célt tulajdonított.

Ezért, amikor belépett a szellemi világba, célja maradt, hogy visszatérjen a fizikaiba. Amikor pedig visszatért a fizikaiba, magával hozta a szellemit.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Rejtvény

Eheti:

Hogyan és mikor teremti Isten a mennyboltot?

Hány gyereket szült Éva?

Múlt heti:

Melyik ünnepen olvassák ezt a hetiszakaszt?

Mindig Szimchát Tóra ünnepe olvassák fel.

Hova ment Mózes az áldások után?

A Nebó hegyre.

Imaidők

Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Hétköznap: 8.00: Reggeli ima

Szerda-csütörtök:

18.00: Délutáni-esti ima

(a Keren Or-ban)

Péntek este:

17.30: Hetiszakasz tanulás

18.00: Minchá,
utána Kábálát Sábát

Szombat:

8.45: Hetiszakasz tanulás

9:15: Reggeli ima, majd kidus

17:45: Délutáni ima, majd

szeudá slisit

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek

(munkanapokon):

6.30: Reggeli ima

Péntek este:

18.00: Tanulás

18.30: Esti ima, majd kidus

Szombat: 18.10: Délutáni ima,

majd szeudá slisit

Vasárnap: 10.00: Reggeli ima

Sátrak vizen és szárazon

A *zsido.com* szukkot alkalmából több érdekes összeállítást is közölt arról, hogyan épülnek a szuktoti sátrak Izraelben és hányféle módon lehet szukkot, ünnepi sátrat állítani.

Felmerül a kérdés: mi a helyzet Magyarországon, kik, hol és hogyan állítanak szukkot? A közösség tagjait faggatva kiderült, hogy egyre többen térnek vissza ehhez a különleges tradícióhoz, és állítanak maguk is sátrat otthonukban. Azok, akik nem tudtak otthon építeni sátrat, felkereshették a Budapest szerte, valamint több vidéki nagyvárosban is felállított sátrakat. Idén ugyanis összesen tíz közösségi szukkot állított az EMIH és a Magyarországi Chábád mozgalom.

Voltak köztük hétköznapi, négy falukkal a szilárd anyaföldön álló sátrak, mint Debrecenben és Miskolcon. Volt egészen apró, mint a kóser tejüzemben a mesgijach számára felállított. Voltak hatalmasak, mint a Vasvári Pál utcai zsinagógáé, amely

betakarta az egész udvart. Voltak gyönyörűen díszítettek, mint az a kettő, amelyek a Bét Menáchem Gyermekoktatási Központban álltak. Állt sátor Óbudán és a Szent István parkban egyaránt.

És voltak egészen különlegesek, amelyek – bár tökéletesen megfeleltek a hálachá elvárásainak – mégis meghökkenést váltottak ki. Az „extrém” szukkok ötletgazdája, Faith Aser, nem először vállalkozott különleges sátor építésére, múlt évben egy bringó hintót változtatott szukkává.

Idén – hosszú kutató munka és alapos hálachikus felkészülés után – egy rikásra és egy hajóra épített szukkot. „Nagyon érdekes kérdések merültek fel az építésnél. Például, hogy mit kell a szukka aljának tekinteni: a rikrát, vagy a földet, hogyan tudjuk a minimális méretet – amelyben egy ember tetőtől talpig belefér – ráépíteni egy riksára.” Az építéskor arra is figyeltek, elég magas legyen ahhoz, hogy még az ünnepi csokor szertartását is el le-

hessen benne végezni. „Nagyon szívmengető volt, hogy a 13. kerületben láttuk, ahogy felcsillant az emberek szeme, és eszükbe jutott, hogy ez egy szuktoti sátor.” – meséli élményeit Aser, aki városszerte nagy feltűnést keltett mozgósátrával.

A szombat kimenetelekor az Átid ifjúsági szervezet fiataljai hajós ünnepségre indultak – természetesen itt is szükség volt egy sátorra, amiben ehettek-ihattak. „Arra kellett figyelniük, hogy ne fogyasszunk semmit olyankor, amikor épp egy híd alatt mentünk át a hajóval. Akkor ugyanis elválasztott minket az égtől a híd.” – az pedig alapvető kritérium egy kóser szukkával szemben, hogy a szabad ég alatt álljon, és semmi ne válassza el az égtől.

A Talmud sok más különleges lehetőséget is felvet a mozgó, vagy éppen hajóra épített szukkok mellett. „Jövőre talán egy elefánt vagy egy teve hátára építünk majd sátrat” – vetette fel félig tréfásan a lehetőséget Aser.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: (+36-1-268-0183)
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch** rabbi
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**
Szerkesztő: **Golubovics Martina**

Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604
A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza.
Kérjük ne dobja el!

Meg jelenik az
 EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG
támogatásával.